

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie **M. K.**

oskarżonego o czyn z art. 191 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 13 lipca 2022 r.

skargi obrońcy w trybie art. 539a § 1 k.p.k.

od wyroku Sądu Okręgowego w S.

z dnia 27 października 2021 r., sygn. akt IV Ka [...]

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w S.

z dnia 8 czerwca 2021 r., sygn. akt V K [...]

i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić skargę;

2. obciążyć M. K. kosztami postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w S. wyrokiem z dnia 8 czerwca 2021 r., sygn. akt V K [...]:

1. uznał oskarżonego M. K. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu z art. 191 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to, na podstawie art. 191 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. przy zastosowaniu art. 37a k.k., wymierzył mu karę grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych po 100 zł każda;
2. na podstawie art. 46 § 1 k.k. zobowiązał M. K. do zapłaty na rzecz A. K. kwoty 5 000 zł tytułem zadośćuczynienia;

3. uniewinnił M. K. od popełnienia przestępstwa zarzucanego mu z art. 207 § 1 k.k.;
4. rozstrzygnął o kosztach procesu.

Apelacje od ww. wyroku Sądu Rejonowego wnieśli obrońca oskarżonego, prokurator (na niekorzyść oskarżonego) i pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej.

Sąd Okręgowy w S. – po rozpoznaniu wniesionych apelacji – wyrokiem z dnia 27 października 2021 r., sygn. akt IV Ka [...], uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu [...] w S. do ponownego rozpoznania.

Od ww. wyroku Sądu Okręgowego obrońca oskarżonego wniósł skargę w trybie art. 539a § 1 k.p.k., zaskarżając to orzeczenie w całości.

Obrońca zarzuciła naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 434 § 1 pkt 3 k.p.k. i art. 433 § 1 k.p.k. *„poprzez uchylenie zaskarżonego wyroku w całości na niekorzyść oskarżonego przy przyjęciu potrzeby ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego rozszerzenia tego materiału, ponownej oceny dowodów wobec stwierdzenia przez sąd odwoławczy wadliwej oceny zeznań pokrzywdzonej w całości, podczas gdy granice zarzutów i wniosków, sformułowanych w wywiedzionych na niekorzyść apelacjach oskarżyciela publicznego i oskarżycielki posiłkowej, wykluczały możliwość ustosunkowywania się sądu odwoławczego do oceny zeznań pokrzywdzonej z wyjątkiem zeznań w zakresie rzekomego zdiagnozowania u niej syndromu sztokholmskiego, eksponowanych przez pełnomocnika pokrzywdzonej dla celów kwestionowania wysokości zasądzonego zadośćuczynienia, a także przeprowadzania dalszych dowodów na niekorzyść oskarżonego”*.

Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w S.

Prokurator oraz pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej w pisemnych odpowiedziach na skargę, wnieśli o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga jest oczywiście bezzasadna, jednak z innych powodów niż te, które zaprezentowane zostały przez prokuratora i pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej.

Zgodnie z art. 539a § 3 k.p.k. skarga od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania – może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Rozpoznanie skargi ogranicza się zatem do zbadania czy zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód – określonych w art. 454 k.p.k. – do wydania wyroku zmieniającego, albo czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego, jak też czy zasadnie stwierdził, iż w sprawie zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza (art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k.). Postępowanie zainicjowane skargą wniesioną w trybie art. 539a § 1 k.p.k. służy zatem kontroli zaistnienia podstaw do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Transponując powyższe uwagi do oceny skargi obrońcy, w pierwszej kolejności należy odnotować, że podstawą wydania przez sąd *ad quem* wyroku kasatoryjnego był – jak wynika to wyraźnie z jego pisemnego uzasadnienia – wypadek przewidziany w art. 454 § 1 k.p.k., odnoszący się do reguły *ne peius*. W tym stanie rzeczy uprawniona strona mogła wnieść skargę bądź to z powodu ewentualnego naruszenia art. 437 k.p.k. w związku z brakiem zaistnienia przeszkody określonej w art. 454 § 1 k.p.k., bądź z powodu zaistnienia uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. w odniesieniu do wyroku sądu odwoławczego, albowiem ta podstawa skargi obejmuje wyłącznie postępowanie odwoławcze (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2020 r., I KZP 14/19).

Tymczasem skarżący we wniesionym (nadzwyczajnym) środku zaskarżenia – pod pozorem obrazy art. 437 § 2 k.p.k. – podniósł *de facto* zarzut naruszenia art. 434 § 1 pkt 3 k.p.k. i art. 433 § 1 k.p.k., a zatem zarzut o charakterystyce właściwej dla postępowania kasacyjnego, które ze swej natury dotyczy orzeczeń prawomocnych. Należy tu podkreślić, że postępowanie skargowe ma charakter postępowania nadzwyczajnego, zatem regulacje w tym zakresie powinny być interpretowane ściśle. W szczególności niedopuszczalna jest rozszerzająca wykładnia art. 539a § 3 k.p.k. w zw. z art. 437 k.p.k. i wykorzystanie zarzutu naruszenia tego ostatniego przepisu jako drogi do obejścia ustawowych ograniczeń skargi o charakterze przedmiotowym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dn. 8.06.2021 r., II KS

8/21, LEX nr 3316976). Przedstawienie zatem zarzutu naruszenia art. 437 k.p.k., który w żaden sposób nie odnosi się do przyjętej przez sąd drugiej instancji podstawy kasatoryjnej z art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k., wskazuje na niezrozumienie istoty skargi na orzeczenie sądu. Sąd Najwyższy w trybie zainicjowanym skargą nie jest uprawniony do oceny zasadności zarzutów typowo kasacyjnych, a zatem dotyczących również przekroczenia granicy zarzutów i wniosków zawartych w apelacjach wniesionych na niekorzyść oskarżonego, a tego w istocie domaga się autor skargi. Dostrzec oczywiście należy, iż zaskarżone orzeczenie kasatoryjne dotyczy również uchylenia rozstrzygnięcia sądu *a quo*, w którym oskarżonemu przypisany został czyn zakwalifikowany z art. 191 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., choć apelacja obrońcy oskarżonego nie została uwzględniona w całości. Sąd odwoławczy w tym zakresie podał, że poprawna ocena materiału dowodowego (pozbawiana naruszeń przepisów postępowania) oraz dokonanie prawidłowych ustaleń faktycznych w sprawie, może doprowadzić do skazania M. K. za jeden czyn, który w kwalifikacji kumulatywnej wypełni znamiona określone w art. 207 § 1 k.k. oraz w przepisach art. 191 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 2 k.k. W tym kontekście kasatoryjne rozstrzygnięcie co do czynu z pkt I wyroku sądu *a quo* jest jednak korzystne dla oskarżonego, gdyż finalnie umożliwia przypisanie mu odpowiedzialności karnej za jeden czyn. Zgodnie zaś z unormowaniem zawartym w art. 425 § 1 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k., uprawniony do wniesienia skargi może skarżyć jedynie rozstrzygnięcie naruszające jego prawa lub szkodzące jego interesom. Skarżący nie podnosił zresztą zarzutu odnoszącego się *stricto* do kwestii uchylenia wyroku sądu odwoławczego w zakresie czynu z art. 191 § 1 k.k. i in.

Resumując, Sąd Najwyższy nie stwierdził w niniejszej sprawie wystąpienia – na etapie postępowania odwoławczego – uchybienia z art. 439 § 1 k.p.k., które musiałoby skutkować uchyleniem wyroku kasatoryjnego niezależnie od zarzutu skargi obrońcy (art. 439 § 1 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k.). W tym stanie rzeczy skuteczność skargi była uzależniona od przedstawienia w niej zasadnego zarzutu naruszenia art. 437 § 2 k.p.k., a zatem wskazania, że uchylenie wyroku nastąpiło wbrew tej normie procesowej, czego jednak skarżący nie uczynił, zgłaszając *de facto* iluzoryczny zarzut, godzący w ustawowo oznaczone granice

rozpoznania skargi. Taki zabieg musi determinować stwierdzenie, że wniesiona skarga oscyluje na granicy dopuszczalności.

Odnosząc się zaś do wniosku pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej (pkt 2 *petitum* odpowiedzi pełnomocnika na skargę), należy wyjaśnić, że w orzeczeniu wydanym w następstwie rozpoznania skargi na wyrok kasatoryjny, Sąd Najwyższy nie może orzekać co do kosztów zastępstwa procesowego, albowiem – zgodnie z brzmieniem art. 626 § 1 k.p.k. – koszty te powinny zostać rozliczone w orzeczeniu kończącym postępowanie karne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dn. 23.09.2021 r., II KS 18/21, LEX nr 3322005).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[as]